

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

*Text tradus și redactat de Direcția Generală Agent Guvernamental.
Poate fi supus revizuirii redacționale.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA CRISTIOGLO C. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 24163/11)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

26 Aprilie 2016

*Această hotărîre a devenit definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din
Convenție. Ea poate fi supusă unei revizui editoriale.*

În cauza Cristioglo c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a doua), statuînd într-o cameră compusă din următorii judecători:

Işıl Karakaş, *Preşedinte*,

Julia Laffranque,

Paul Lemmens,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani, *judecători*

şi Stanley Naismith, *Grefier*,

Deliberînd în secret la 22 martie 2016,

Pronunţă următoarea hotărîre, adoptată la aceeaşi dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost iniţiată în baza unei cereri (nr. 24163/11) depusă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului ("Curtea") la 1 aprilie 2011 de către un cetăţean al Republicii Moldova, dl Vasile Cristioglo ("reclamantul"), în conformitate cu articolul 34 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale ("Convenţia").

2. Reclamantul a fost reprezentat de dl V. Țurcan şi dl M. Belinschi, avocaţi care practică în Chisinau. Guvernul Republicii Moldova ("Guvernul") a fost reprezentat de către agentul său, dl L. Apostol.

3. Reclamantul a pretins, în particular, că a fost deţinut în condiţii precare de detenţie contrar art. 3 din Convenţie.

4. La 13 mai 2013 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANŢELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în 1975 şi locuieşte în Chişinău.

6. În anul 2001 Procuratura Comrat a iniţiat o cauză penală pe numele reclamantului, acesta fiind acuzat de crimă. Judecătoria Comrat a emis un mandat de arest. Avînd în vedere că reclamantul a părăsit ţara, a fost dispusă darea în căutare internaţională a acestuia.

7. La 21 ianuarie 2011, întorcându-se în Moldova, reclamantul a fost arestat și plasat în detenție. La 4 februarie 2011, când acesta era pe cale să fie transferat de la Comrat la Chișinău, el și-a tăiat abdomenul în semn de protest. Reclamantul a fost transportat la un spital primind îngrijirile corespunzătoare. Acesta a depus o cerere *habeas corpus*, care, de altfel, a fost respinsă. *Inter alia* s-a invocat faptul că reclamantul s-a aflat în căutare timp de mai mult de zece ani și că, în consecință, el ar putea să se eschiveze din nou. Mai târziu mandatul de arest a fost reînnoit de mai multe ori pe motive similare, iar recursurile reclamantului au fost respinse. Ultima hotărâre în cadrul procedurii reclamantului este din data de 18 octombrie 2011 și a fost emisă de Curtea de Apel Comrat.

8. În tot acest timp reclamantul a fost în deținut în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău (în perioada 4 martie și 17 aprilie 2011 și între 9 octombrie 2012 și 12 iunie 2013) și în Penitenciarul nr. 5 din Cahul (între 18 aprilie 2011 și 8 octombrie 2012). Reclamantul a descris amănunțit condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13, unde, conform spuselor acestuia, celulele erau supraaglomerate și murdare. În celulele în care a fost plasat fiecare deținut avea doar între 1,5 și 3 metri pătrați de spațiu disponibil.

Toaletele erau separate de restul celulelor printr-un perete nu prea înalt și erau amplasate la o distanță de aproximativ 1,5 metri de locul unde deținuții serveau masa. În celule nu era nici un sistem de ventilație, iar aerul era impregnat cu un miros de canalizare și fum de țigară; nu era suficientă lumină naturală deoarece ferestrele erau foarte mici; plimbările zilnice durau doar o oră, iar mâncarea servită era de o calitate foarte proastă. Reclamantul a susținut că potrivit informațiilor plasate pe pagina web a Ministerului Justiției, fiecărui deținut îi erau alocați doar 10 lei moldovenești pe zi, adică echivalentul a 0,8 euro (EUR) la acel moment. Mai mult decât atât, reclamantul a pretins că după arest avea nevoie urgentă de îngrijiri medicale pentru rana de pe abdomen și pentru o infecție a urechii și că timp de o lună nu a beneficiat de nici un fel de îngrijiri medicale. El a prezentat certificate medicale prin care își susținea pretențiile privind problemele sale de sănătate. Guvernul a prezentat documente prin care se atesta faptul că reclamantul a fost sub supravegherea medicilor și că i-au fost administrate medicamentele necesare.

9. Cât despre Penitenciarul nr. 5, reclamantul susține că a fost plasat în două celule în care fiecare deținut dispunea de o suprafață cuprinsă între 2,4 și 3 metri pătrați. Guvernul a respins aceste acuzații și a prezentat un document prin care se atestă că fiecărui deținut îi reveneau între 4,4 și 6,6 metri pătrați.

10. Reclamantul a fost eliberat la 12 iunie 2013. Curtea nu a fost informată despre evoluția procesului în acest caz.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

11. Prevederile relevante ale raportului întocmit de Raportorul Special împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante, privind vizita efectuată în Republica Moldova în perioada 4 – 11 iulie 2008 (Comitetul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite, documentul A/HRC/10/44/Add.3, 12 februarie 2009), sunt următoarele:

“B. Condițiile în locurile de detenție

Instituțiile din subordinea Ministerului Justiției

30. Fără îndoială, au fost realizate progrese în îmbunătățirea condițiilor de detenție. Totuși, unele instituții vizitate de Raportorul Special erau supra-aglomerate. Autoritățile înseși au indicat că Penitenciarul nr.13 din Chișinău este supra-aglomerată – în ziua vizitei aici erau deținute 931 persoane, capacitatea oficială a acesteia fiind de 600 (a se vedea anexa). Raportorul Special a fost informat despre planurile Guvernului de a închide această instituție.

31. Probleme comune în toate penitenciarele sunt condițiile igienice rele, accesul limitat la asistență medicală și lipsa medicamentelor, precum și riscul de contaminare cu tuberculoză și alte boli. Deși Raportorul Special constată că normele minime în ce privește alimentarea deținuților (Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006) sunt verificate zilnic și că, potrivit planului financiar al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, bugetul 2008 pentru produse alimentare practic s-a dublat, în comparație cu anul 2004 și va crește în continuare, el a primit, de asemenea, plângeri întemeiate în ce privește calitatea slabă și cantitatea mîncării....”

12. În raportul său pentru anul 2009 (pagina 117 - „Condițiile de detenție”), Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova ("Centrul pentru Drepturile Omului", care activează ca instituție a Ombudsmanului în Republica Moldova) a constatat, inter alia, că:

“Cu referire la igiena personală, îmbrăcămintea și așternuturile, deși Hotărârea Guvernului privind aprobarea normelor minime de alimentare zilnică a deținuților și de eliberare a detergenților nr. 609 din 29 mai 2006, prevede normele de eliberare a săpunului pentru îmbăierea deținuților și alte necesități sanitaro-igienice, acest lucru rămîne a fi nerealizat și pe parcursul anului 2009.”

13. În raportul său pentru anul 2010 (pagina 142 și următoarele - „Condițiile de detenție”) Centrul pentru Drepturile Omului a constatat, inter alia, că:

Asigurarea normei de spațiu locativ (4m² per persoană) în blocurile locative ale instituției rămîne o problemă incomodă și s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară. ...

Aceeași situație a fost atestată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților. La momentul vizitei, în celula 38 erau plasate opt persoane, în timp ce aceasta avea o suprafață de 24 m². Această situație a fost constatată în repetate rînduri în cadrul vizitelor angajaților Centrului pentru Drepturile Omului în izolatorul de urmărire penală din mun. Chișinău. O asemenea stare de lucruri a fost documentată și în cadrul vizitei din 19 mai 2010 la Penitenciarul nr. 7 s. Rusca, unde în una din celulele blocului nr. 2, cu o suprafață de 15,5 m², se dețineau șase persoane, și la Penitenciarul nr. 4 or. Cricova, unde la data efectuării vizitei în cadrul sectorului locativ nr.7, s-a depistat deținerea a peste 20 de persoane într-o încăpere de 65 m².

Aglomerarea este un subiect de relevanță directă și pentru mandatul avocatului parlamentar în calitatea sa de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, care a constatat în repetate rînduri supra-aglomerarea în instituțiile penitenciare din țară. ...

... Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat avocatul parlamentar despre faptul că asigurarea cu produse din carne și pește se efectuează după posibilități. Totodată, autoritățile vizate au comunicat că, în condițiile situației financiare dificile, pe parcursul anului 2010, deținuții din Penitenciarul nr. 17 or. Rezina au fost asigurați cu produse din carne în volum de 75 la sută din necesar și cu produse din pește în volum de 80 la sută din necesar. În acest sens, Ministerul Justiției a comunicat despre cheltuielile suportate pe parcursul anului 2010. Astfel, pentru alimentația deținuților în 2010 au fost alocate din bugetul de stat 24,05 milioane lei, în timp ce necesitățile pentru aceeași perioadă, prezentate Ministerului Finanțelor la proiectul Legii bugetului, au constituit 29,05 milioane lei. Pentru alimentarea unui deținut în zi, în anul 2010, au fost cheltuiți 10,24 lei, necesitatea fiind de 12,35 lei. În asemenea condiții, deseori acest fapt s-a aflat la baza motivării de către reprezentanții administrațiilor instituțiilor penitenciare privind imposibilitatea asigurării deținuților cu produse din carne și pește.

... În ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituțiile penitenciare nr. 1, or. Taraclia și nr. 7, s. Rusca, Hîncești.

Republica Moldova a moștenit penitenciare vechi, cu edificiile degradate, de tip lagăr, conform standardelor sovietice. Aceste tipuri de penitenciare nu corespund exigențelor înaintate de actele naționale și internaționale în domeniu, iar posibilitățile financiare reduse ale statului nu permit reconstrucția sau renovarea acestora. În instituțiile penitenciare, cu excepția celor cu statut de izolator de urmărire penală și Penitenciarul nr. 1 or. Taraclia, găzduirea deținuților se face în dormitoare de capacitate mare, care nu dispun în deplină măsură de facilitățile de care condamnații ar putea beneficia zilnic: spațiu de dormit, spațiu de zi și instalații sanitare. Deținuții se află în spații extrem de înghesuite, întunecoase, umede, fără ventilație și care sunt îmbibate cu fum de țigară. În unele penitenciare paturile amenajate în două nivele împiedică esențial pătrunderea luminii naturale în sectoarele locative."

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

14. Reclamantul s-a plîns că a fost deținut în condiții inumane și degradante în penitenciarele nr. 13 și 5, contrar articolului 3 din Convenție. De asemenea, el s-a plîns că în perioada 4 februarie - martie 2011 nu a beneficiat de asistență medicală corespunzătoare. Articolul 3 din Convenție prevede următoarele:

"Nimeni nu va fi supus torturii sau tratamentelor sau pedepselor inumane ori degradante."

A. Admisibilitatea

15. Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat căile de recurs interne în ceea ce privește pretenția sa în temeiul articolului 3 din Convenție. S-a invocat jurisprudența Curții Supreme conform căreia compensațiile pentru condițiile precare de detenție pot fi acordate persoanelor care au fost eliberate dintr-o astfel de detenție.

16. Curtea reiterează că a examinat în repetate rînduri problema căilor de atac interne în ceea ce privește condițiile precare de detenție în Moldova (a se vedea *Șarban c. Moldovei*, nr. 3456/05, §§ 57-62 din 4 octombrie 2005; *Holomiov c. Moldovei*, nr. 30649/05, §§ 101-107 din 7 noiembrie 2006; *Istratii și alții c. Moldovei*, nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05, § 38 din 27 martie 2007; *Mitrofan c. Moldovei*, nr. 50054/07, §§ 32 și 33 din 15 ianuarie 2013; *Segheti c. Moldovei*, nr. 39584/07, § 22, din 15 octombrie 2013 și *Shishanov c. Moldovei*, nr. 11353/06, § 75, din 15 septembrie 2015), și de fiecare dată a concluzionat că remediile sugerate de Guvern au fost ineficiente în ceea ce privește persoanele deținute în prezent în detenție. În *Malai c. Moldovei* (nr. 7101/06, §§ 42-46, din 13 noiembrie 2008), *Mitrofan* (citată mai sus, § 61), și *Segheti* (citată mai sus, § 38) a constatat o încălcare a articolului 13 din Convenție din cauza lipsei unor remedii interne eficiente în ceea ce ține de condițiile inumane și degradante de detenție, concluzionînd că "nu s-a demonstrat că au existat căi de atac eficiente cu privire la plîngerea reclamantului în temeiul articolului 3 din Convenție. Avînd în vedere că jurisprudența Curții Supreme invocată de Guvern este similară cu cea citată de reclmanți în cazurile menționate mai sus, Curtea nu vede nici un motiv să se abată de la această constatare în prezenta cauză.

17. Curtea consideră, de asemenea, că plîngerea reclamantului cu privire la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 ridică întrebări de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase încît determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și că nu a fost stabilit niciun temei pentru a o declara inadmisibilă. Prin urmare, Curtea o declară admisibilă.

18. Cît despre plîngerea reclamantului privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 5, Curtea notează că, potrivit materialelor furnizate de către

Guvern, celulele în care reclamantul a fost deținut în acea închisoare nu erau supraaglomerate (a se vedea paragraful 9 de mai sus). În absența oricăror contraargumente prezentate de reclamant, Curtea concluzionează că acesta nu și-a justificat plîngerea. În consecință, Curtea concluzionează că această parte a plîngerii în temeiul articolului 3 din Convenție este în mod vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 din Convenție.

19. În final, reclamantul a susținut că el nu a fost internat în vederea tratării infecției de la ureche și a rănii de la abdomen. Curtea notează că reclamantul nu a reușit să dovedească faptul că avea nevoie de spitalizare. Mai mult, Curtea notează că reclamantul a fost dus la un spital pentru a i se trata rana de la abdomen (a se vedea paragraful 7 de mai sus). În același timp, din înscrisurile din dosar rezultă că reclamantul a fost examinat de medici și că i-a fost prescris tratament, pe care l-a urmat, în cele din urmă. În consecință, Curtea concluzionează că această parte a plîngerii, în temeiul articolului 3 din Convenție este în mod vădit nefondată și, prin urmare, inadmisibilă în sensul articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

B. În fapt

20. Reclamantul a susținut că condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 au constituit un tratament inuman și degradant.

21. Guvernul a susținut că condițiile de detenție a reclamantului nu au constituit un tratament inuman și degradant și că condițiile din Penitenciarul nr. 13 au fost îmbunătățite considerabil de cînd Curtea a constatat că acestea încalcă dispozițiile articolului 3.

22. Curtea reiterează principiile generale referitoare la condițiile de detenție stabilite în *Ostrovar c. Moldovei* (nr. 35207/03, §§ 76-79, din 13 septembrie 2005) și în *Shishanov* (citată mai sus, §§ 83-85).

23. Curtea notează că, conform Raportului Special al Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante și Ombudsmanului din Republica Moldova, condițiile precare de detenție în acest penitenciar prevalau în anii 2008, 2009 și 2010, (a se vedea punctele 9-11 de mai sus). Guvernul nu a prezentat nicio dovadă în susținerea afirmațiilor că în Penitenciarul nr.13 au avut loc îmbunătățiri considerabile în ultimii ani. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că nu există motive să se abată de la concluziile la care s-a ajuns în hotărârile sale anterioare (a se vedea, printre autoritățile recente, *Hadji c. Moldovei*, nr. 32844/07 și 41378/07, § 20, 14 februarie 2012; *Silvestru c. Moldovei*, nr. 28173/10, 13 ianuarie 2015; *Pisaroglu c. Moldovei*, nr. 21061/11, 3 martie 2015). Astfel, Curtea consideră că suferințele reclamantului în timpul detenției sale în Penitenciarul nr. 13 au depășit nivelul minim de severitate inerent detenției și au atins pragul de severitate stabilit de articolul 3 al Convenției. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției.

24. Curtea și-a exprimat îngrijorarea vizavi de problemele actuale privind condițiile precare de detenție în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Curtea notează că a constatat încălcări ale articolului 3 al Convenției în mai multe rânduri, în ceea ce privește acest penitenciar (a se vedea *Shishanov*, § 127, citat mai sus) și că, în mod regretabil, problema continuă să persiste. Prin urmare, îndeamnă autoritățile să ia măsurile adecvate pentru a pune capăt la ceea ce pare a fi o problemă sistematică.

II. CU PRIVIRE LA ALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI

25. Reclamantul s-a plîns, în temeiul articolului 5 § 1 din Convenție că arestarea sa preventivă nu s-a bazat pe o suspiciune rezonabilă că el a comis o infracțiune. Curtea constată că nu există nici o dovadă în materialele din dosar din care să rezulte că reclamanta a ridicat această problemă în fața instanțelor naționale. Prin urmare, plîngerea trebuie să fie respinsă în temeiul articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție pentru neepuizarea remediilor naționale.

26. Reclamantul s-a plîns în temeiul articolului 5 § 3 că arestarea sa preventivă nu a fost bazată pe motive relevante și suficiente. Curtea notează că unul dintre principalele motive invocate de instanțele naționale pentru a plasa reclamantului în arest preventiv a fost faptul că el s-a asuns într-o altă țară timp de zece ani. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că această plîngere este vădit nefondată. Prin urmare, aceasta trebuie declarată inadmisibilă în temeiul articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

27. În final, reclamantul s-a plîns că detenția sa i-a încălcat dreptul la prezumția de nevinovăție și, prin urmare, s-a încălcat articolului 6 § 2 din Convenție. Cu toate acestea, el nu a justificat această plîngere. În astfel de circumstanțe și în lumina materialului din dosarul cauzei, Curtea nu discerne semne ale unei încălcări în ceea ce privește această plîngere. Prin urmare, aceasta trebuie declarată inadmisibilă în temeiul articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

28. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciu

29. Reclamantul a pretins 15,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral rezultat din suferința cauzată de procedurile penale abuzive împotriva sa.

30. Guvernul a considerat această sumă ca fiind excesivă.

31. Curtea consideră necesar să acorde reclamantului compensație cu titlu de prejudiciu moral. Hotărînd în mod echitabil, Curtea îi acordă 3,000 de euro.

B. Costuri și cheltuieli

32. Reclamantul a cerut deasemenea 2,075 euro cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții.

33. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă, declarînd că este excesivă.

34. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor numai în măsura în care s-a arătat că acestea au fost suportate în mod necesar și sunt rezonabile ca quantum. Or, în speță, ținînd cont de criteriile de mai sus, de documentele aflate în posesia sa, de complexitatea cauzei și de faptul că cele mai multe dintre plîngerii au fost declarate inadmisibile, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului 800 EUR pentru costuri și cheltuieli.

C. Penalități

35. Curtea consideră necesar ca penalitatea să fie calculată în conformitate cu rata minimă de împrumut a Băncii Centrale Europene, la care se vor adăuga trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* plîngerea în temeiul articolului 3 în ceea ce privește condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 admisibilă și inadmisibilă cu privire la restul pretențiilor;
2. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea art. 3 al Convenției;

3. *Hotărăște*

(a) că statul pîrît urmează să achite reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărîrea devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenției, următoarele sume, care vor fi convertite în valuta națională a statului pîrît la rata aplicabilă la data executării hotărîrii:

(i) 3,000 euro (trei mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral;

(ii) 800 euro (opt sute euro), plus orice taxă care poate fi percepută de reclamant, cu titlu de costuri și cheltuieli;

(b) de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente;

4. *Respinge* restul capetelor de plîngere a reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 26 aprilie 2016, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Stanley Naismith
Grefier

Işıl Karakaş
Preşedinte